

Utemeljitev za zlatnik poezije 2022

Začetki umetniškega delovanja Iztoka Osojnika segajo v 70. leta 20. stoletja, ko je pomembno sooblikoval heterogeno anarhistično gibanje brez enega samega imena ali oznake. Gibanje ni imelo enotnega programa in je delovalo na različnih področjih, kot je značilno za avantgarde, npr. v književnosti, glasbi, gledališču. Njegov glavni namen je bil odpirati prostore za svobodno ustvarjalnost, vodilo delovanja pa je bilo namerno početi vse narobe. Na področju književnosti se je v njegovem okviru razvilo vsejugoslovansko podrealistično gibanje. Leta 1979 je v samozaložbi izšel Podrealistični manifest, ki so ga skupaj napisali Jure Detela, Iztok Osojnik in Iztok Saksida. Manifest se začne z vprašanjem, ali sprejeti napako oz. zatipkano besedo v podnaslovu kot pomensko obvezo ali ne. »Če smo resni, ne moremo več biti resni,« med drugim ugotavljajo avtorji Podrealističnega manifesta. Leta kasneje je Iztok Osojnik zapisal, da je podrealizem pesniško govorico izrabil za nezavedno produkcijo.

Konstruktivni anarhizem, iz katerega izhaja Iztok Osojnik, je mogoče prepoznati kot ozadje njegovega delovanja vse do današnjih dni. Institucionalno delovanje mu ni pisano na kožo, vendar je vrsto let uspešno vodil literarni festival Vilenica; bolj kot utrjevanje hierarhičnih struktur ga zanima ustvarjanje v avtonomnih okoljih. Objavil je več kot 30 knjig poezije, nazadnje zajetno knjigo z naslovom »2021«, v kateri je s svoje perspektive popisal dogajanje v omenjenem letu. Za njegovo poetiko so značilni modernistični postopki, kot so tok zavesti, asociativni preskoki, fragmentarnost zgodb. Lirski subjekt je pripravljen govoriti o vsem, kar se mu dogaja, vendar ne na način naivnega izpovedovanja. Gre za učenega posameznika, ki načrtno motri sebe in druge, zato v njegovih pesmih najdemo opise in ironične komentarje lastnega početja, ocene družbenega dogajanja doma in v svetu, dialoge z drugimi avtorji in razmisleke o filozofskih vprašanjih. Iztok Osojnik je angažirani intelektualec, ki verjame v moč poezije, v njen ogenj, ki ga je treba čuvati in prenašati novim rodovom. Njegov odnos do poezije je v navdih mladim pesnikom in pesnicam, nazadnje v krogu skupine Ignor, navdušuje pa tudi bralke in bralce, ne nazadnje v okviru bralnih klubov, ki jih moderira.

Iztok Osojnik prejme zlatnik poezije za bogat pesniški opus, za prispevek k slovenski kulturi in književnosti ter za vztrajno odpiranje prostorov za svobodno ustvarjalnost.

dr. Darja Pavlič